

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația :
CLUJ,
Stradă Iuliu Maniu Nr. 36

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

Abonament: 300 Lei la an

Redactor responsabil :
Dr. OREST BUCEVSCI
Telefon 13-74

Solemnitatea sfințirii bisericii din Mănăstireni

Parohia noastră fruntașă din Mănăstireni (Mănăsturul unguresc) vrând să iasă din umilința de a avea o bisericuță de lemn, într-o margine a satului, — pe când conlocuitorii lor ungurii reformați, aveau o biserică pompoasă chiar în mijlocul comunei, — primind îndemnurile păstorilor săi sufletești, a părintelui Alexandru Boer, paroh, a câtorva fruntași, au pornit zidirea unei biserici mari și frumoase. După multă trudă și mari jertfe bănești, au ajuus să-și vadă biserica ridicată, iar în 6 Noembrie c. sfințită de P. S. Sa dr. Ioan Stroia, episcopul armatei, mandatarul P. S. Sale episcopului nostru Nicolae, care pentru motive binecuvântate a fost reținut la reședință.

P. S. Sa episcopul Stroia, însoțit de prot. D. Antal, rev. eparhial, pr. L. Curea secr. cons., arhidiacon. dr. I. Vască și diac. V. Bogdan, dl dr Partenie Dan, prefectul județului și dl Colonel Botez a plecat din Cluj dimineața cu automobilul, sosind în Mănăstireni la ora 9. Cu doi kilometri înainte de sat, au fost întâmpinați de un numeros și impunător banderiu de călăreți în costume naționale a căror frumusețe se concentra în pieptarele frumos înflorite. Conducătorul lor rosti un scurt cuvânt de binevenire, la care i-a răspuns P. S. Sa.

La intrare în sat, sub o poartă de verdeață Prea Sfințitul și suita au fost întâmpinați și salutați de primpretorul plasei. A rostit câteva cuvinte și primarul comunei, dând expresie bucuriei ce o simt românii la venirea P. S. Sale. După cuvântul de mulțămire al Prea Sfințitului, presărat cu îndemnuri, și învățătură creștinească, în sunetul clopotelor bisericii, întreg alaiul a plecat pe jos, înainte călăreții, apoi arhierul cu suita urmat de popor. Înaintea bi-

sericii sub o nouă poartă de verdeață așteptau preoții îmbrăcați în odăjdii iar în jurul lor popor mult. Cuvântarea de întâmpinare și bineventare o rostește protopop A. Muntean, preotul locului Alexandru Boieriu apoi prezintă crucea și evanghelia. După aceasta își prezintă omagiile și preotul reformat. Le răspunde Prea Sfinția Sa mulțămindu-le și relevând și motivele pentru care episcopul nostru Nicolae, nu a putut participa la această solemnitate.

Îndată se începe slujba sfințirii bisericii arhierul fiind asistat, pe lângă preoții și diaconii amintiți și de preoții: pr. Alex. Boieriu, pr. Alex. Perhaită, pr. Teodor Toader, pr. Cornel Condor, pr. Traian Gall sen., pr. Virgil Peter, pr. Traian Gall jun., pr. Ioan Roșca, Traian Sava, Aurel Crainic, Dumitru Paltineanu, Ioan Chintoan, Nicolae Făt și Vasile Roșescu. Răspunsurile au fost date de Corul Academiei teologice de sub conducerea dlui profesor dr Petrașcu. Mai întâi se face sfințirea apei, urmând încunjurarea de trei ori, cu citirea evangheliilor și rugăciunilor prescrise. Se deschid ușile cu solemnă porunca a arhierului „deschideți voi boieri porțile...” Slujba se continuă cu sfințirea altarului și apoi a bisericii dinlăuntru.

În cursul sfintei liturghii, la herovic, a fost hirotonit întru preot clericul-diacon Silviu Jina. Fiind popor mult, care n'a încăput în biserică la sfârșitul liturghiei, Prea Sfinția Sa, și-a rostit cuvântarea de pe treptele pridvorului bisericii, așa că a putut fi ascultat de întreg poporul. Pornind dela întâmplarea lui Iacob din vechiul testament când a pus temelial unui templu cu piatra ce i-a fost sub cap în timpul cât a visat scara cu îngerii, cari

se suiau și coborau, Prea Sfinția Sa a demonstrat însemnătatea credinței și a locașurilor de închinare, care devin pentru popoare susținătoare a vieții lor. A adus ca exemplu tăria națională a poporului evreu care numai datorită susținerii cu tărie la legea lor, și-a păstrat, și-și păstrează ființa de neam, cu toate că e înprăștiat pe întregă suprafața pământului. Le vorbește mai departe despre feliul în care biserica poate să fie plină de harul lui Dumnezeu și mijloacele cu ajutorul cărora creștinul bun și temător de Dumnezeu, poate să se facă părtaș harului și darurilor mântuitoare ale Domnului nostru Isus Christos. Dă apoi sfaturi privitor la traiul creștinesc în familie, cercetarea bisericilor și înfierează cu asprime păgânătatea celor ce încunjură biserica, cercetează cârciumele, locurile de înveninare trupească și sufletească. Indeamnă cu deosebire mamele să-și crească bine copii, ferindu-i de exemplele rele în vorbe și fapte, căci caracterul, purtările tinerilor se formează în familie, nu în zadar se spune în deobeste despre oamenii de treabă, că omenia și cinstea lor se datorește creșterii și exemplor bune ce le-au văzut și și le-au însușit în casa părintească. Intregă cuvântare a fost presarată cu pilde din viața de toate zilele, și cum a fost rostită cu glas răspicat și'ntr'o limbă poporală a fost înțeleasă de toți asistenții și ascultată cu deosebită atențiune. Femeile în deosebi mai impresionabile, au arătat dese semne tăcute de aprobare ca și mirare a celor ce le-au auzit, încât urările de bine cu cari a răspuns asistența urărilor și binecuvântărilor date de Prea Sfinția Sa, au fost date din tot sufletul.

Ca încheiere a adus mulțămită preotului Alexandru Boieriu pentru râvna și ostenelele depuse în legătură cu zidirea bisericii, cât și întregului popor care a jertfit aproape 2 milioane pentru biserică.

În mod deosebit a mulțămit epitropul Ioan Ursu, căruia i-a înmănat, după ce l'a citit în auzul tuturor, următorul:

Act de recunoștință arhierescă

Facem cunoscut tuturor, cărora se cuvine, că din prilejul sfințirii bisericii celei noi din Mănăstireni, aducem mulțumita

Noastră tuturor credincioșilor, cari au ostent și jertfit pentru înălțarea Sionului Sfânt și sfințit, dar în deosebi mulțumita Noastră și recunoștința, se cuvine să o dăm pe lângă binecuvântarea arhierescă, zelosului și preavrednicului fiu al parohiei, cantorul și epitropul IOAN URȘU, ale cărui vrednicii voim să rămână pe vecie scrise în istoria zidirii bisericii, ca o mărturie a dragostei lui nemărginite și a iubirii lui față de biserică și legea noastră strămoșească.

Dat în reședința Noastră episcopescă din Cluj, la 6 Nov. 1927.

NICOLAE IVAN,

Episcopul Vadului, Feleacului și Clujului.

Cu ochii plini de lacrimi de emoție Ioan Ursu a mulțămit Prea Sfințitului pentru distingerea ce i-a făcut-o și ambilor arhieriei le-a urat mulți ani fericiți ca să poată pători cu vrednicie biserica strămoșească.

Încheindu-se festivitatea sfințirii Prea Sfinția Sa a fost petrecut până la locuința preotului Al. Boieriu, de unde apoi cu întreaga asistență, oaspeții și fruntașii satului au plecat parte la o masă comună.

Masa s'a început cu Tatăl nostru cântat de cor.

La masă a toastat mai întâi P. S. Sa Episcopul Ioan Stroia, pentru M. Sa Regele Mihai I. Asistența a aclamat și corul a cântat „Trăiască Regele“. Prot. M. Muntean a vorbit pentru Prea Sfințiile Lor, spunând și aceea, că acest ținut nu a fost vizitat de nici un arhieriu dela Șaguna încoace. Cel din urmă a fost unul unit, care a umblat să-i convertească la unire. Cu toate acestea credincioșii noștri au fost dârji în păstrarea credinței. Protopopul Mihai, vestit pe acele vremuri, a fost printre puținii protopoși cari au refuzat semnarea actului de unire. Din cauza tăriei credinței românii ortodocși au fost supuși ani de-a rândul, la dese și grele persecuțiuni. A intercalat apoi mulțumite d-lui ministru de culte Al. Lapedatu, care a acordat bisericii din Mănăstireni un ajutor de 100 mii lei.

Pr. Al. Boieriu a vorbit pentru dl prof. Bănescu, deputatul ținutului, care încă era de față, împreună cu alți prieteni politici.

Pr. Toader a rostit un toast în sănăta-tea prefectului. Dl prefect în câteva cuvinte a răspuns înmănunchind frumos le-

gătura dintre promovarea binelui obștesc prin biserică, și a ajutorului indirect ce-l primește astfel administrația dela biserică. Promite sprijin și conlucrare sinceră cu conducătorii bisericii. Au mai vorbit d-nii prof. univ. Bănescu, pentru popor, relevând cu exemple din istorie, că ridicarea de biserică este un semn de progres și vitalitate pentru un popor; Pr. Munteanu după ce a făcut trista constatare a neparticipării fraților uniți la serbarea noastră, în contrast a apreciat participarea preotului reformat ca și a cuvintelor pentru înfrățirea creștinească ce le-a rostit la salutul dat Prea Sfinției Sale. Ca răspuns pr. reformat a amintit bunele raporturi dintre credințioșii lui și cei ortodocși, și a lăudat străduințele depuse de pr. Boieriu și credințioșii săi, la zidirea bisericii.

Ca încheiere Prea Sfinția Sa a mai luat odată cuvântul mulțumind tuturor celor cari au contribuit cu osteneala și participarea lor la reușita acestei sărbători mari a parohiei Mănăstireni, și a ridicat masa.

Episcopul cu suita ca și oaspeții din Cluj s'au reintors acasă după ora 4.

*

Infățișarea frumoasă și impunătoare pe dinafară a bisericii din Mănăstireni, fiindcă e în așa mare contrast cu interiorul gol, cu un iconostas improvizat sărăcăcios cu câteva icoane între ele multe de factură papistașă, ar fi de dorit să dea îndemn vrednicilor noștri parohieni de acolo, să mai facă o ultimă efortare materială și să o și picteze. Deocamdată să-i facă iconostasul, căci casa Domnului nu atrage credințioșii și nu-i predispune la evlavie dacă nu are receruta podoabă, așa cum nu te îmbie să vizitezi o casă neîngrijită și nemobilată cum trebuie.

Cum știm să aducem ca pildă de urmat tăria în credință a strămoșilor noștri — o urmare firească a cercetării și ținerii cu sfințenie la biserică și poruncile ei, — să luăm ca pildă grija ce o purtau ei împodobirii interne a bisericilor lor. Sunt foarte puține biserici mai vechi, cari să nu aibă iconostase artistic zugrăvite, cele mai multe au toți pereții zugrăviți, așa cum cer canoanele și rânduielile vechi bisericesti. Strămoșii nu aveau mândria celor de astăzi, de a face ziduri mari și pompoase ci își

zideau biserici modeste, însă nu uitau nici odată podoaba lăuntrică, de când intrai, simțeați într'adevăr sălășluindu-se harul lui Dumnezeu în ele.

Strămoșii se îngrijeau de partea de dinlăuntru, de suflet, cei de astăzi se îngrijesc de podoaba din afară, de trup. Să ne nizuim deci a ne îngriji și de împodobirea și zugrăvirea bisericilor noastre, ca fiind pentru suflete mai însemnată ca măreția zidurilor, ca să nu cădem în păcatele fariseilor pe cari Mântuitorul Christos îi muștra că se îngrijesc de partea din afară a lucrurilor, iar cea dinlăuntru o lasă în părăsire.

d. a.

ADEVĂRATUL DRUM*)

— Conferință ținută la 27 Martie 1927 în sala IV. a Universității din Cluj, în ciclul conferințelor aranjate de Societatea ortodoxă națională a femeilor române —

de Dr. Andrei Buzdug,

profesor la Academia teologică ortodoxă din Cluj.

(Urmare)

După ce am văzut drumul omenirii din decursul veacurilor, apoi drumul ideal parcurs și recomandat de Isus Hristos, să vedem acum drumul neamului nostru. Căci mă întreb:

Ce alte forțe ne-au călăuzit în decursul veacurilor și ne-au dus acolo unde suntem astăzi, să ne vedem visul nostru realizat? Nu credința în dreapta și justa noastră cauză a fost aceea ce a alimentat veacuri de-a rândul și a făcut să crească ca un uragan propriile noastre forțe prin care am realizat, ce am realizat? Dar unde mai găsim o popor la care în toate năzuințele lui să aflăm o mai perfectă armonie între credința de neam — sub care înțelegem încredere în forțele creatoare ale acestui neam — și credința de Dumnezeu? Armonia cea mai frumoasă între aceste două credințe este sintetizată în sufletul neamului nostru. Românii, dela începutul existenței lor și până în zilele noastre, afară de foarte mici abateri, au altoit dragostea de neam și patrie pe creștinism și invers. Și această altoire a fost atât de puternică încât biserica la Români, este o Biserică Națională, iar ideea de lege cuprinde în sine ideea de creștinism. Cât de frumos se exprimă țaranul nostru când îl întrebi, de ce lege ești? Iar el cu atâta mândrie îți răspunde, că de „legea românească”. Grație acestei sinteze, ce trăiește în sufletul neamului nostru am creat România de azi.

Încă din secolul XV-lea unul dintre cei mai mari domni ai Românilor, Ștefan cel Mare, este deopotrivă apărător al patriei și al creștinătății. Și această îndoită ființă dă poporului român una din cele mai demne infățișări. El nu a căzut în slăbiciunea de a fi trufaș la isbândă și laș la răstriește.

*) Vezi Nr. 44.

Ci pururea a privit spre *Dumnezeu* și a avut nimbul demnității. Iată ce ne spune un scriitor despre acest Domn:

„Aduceți-vă aminte de acele vremi turburate, când nu veniau Domnii în Moldova să ocârmuiască, ci jefuia care cum putea, făcând un teatru de lacrimi. Dar aceste lacrimi duioase, aceste suspinuri ale patriei și plânsuri, după ce s'a înțărît în vârstă Ștefan, ștergându-le, le-a potolit și drept fiu al patriei, bun Domn și adevărat creștin s'a arătat. Ce socotiți că după biruința aceasta a făcut? A urmat acelora cari zic: „Cu puterea *mea am* biruit?“ N'a făcut așa Ștefan Voevod; ci îndată aleargă cu mâinile întinse la altarul lui Dumnezeu, îngenunche și zise: „Tu ai biruit, Doamne, a Ta este isbânda; eu sunt o nimică înaintea Ta“. Căci știa că înzădar se ostenește cel ce priveghează dacă nu păzește Domnul cetatea. Dar această biruință nu fu decât zorile de zi, care lumina soarelui ne vestesc. Atunci, când în toată liniștea ne bucuram de milostiva și înțeleapta chivernisire a viteazului nostru Domn, iată aceea groaznică fiară, Împărăția turcească, asupra noastră se năvălește. Însă *acela* care toate lucrurile cumpănește, și pe cei mândri îi surpă și pe cei răniți din mijlocul peirii îi ridică, pune biruința în mâna lui Ștefan. Ștefan apuca armele nu ca să-și lătească Domnia, ci ca să apere legea. Vedeti mărimea acestui Domn, vedeți ale lui cugete sfinte. Vedeti a lui cuviosie creștinească. Destepțați-vă, stăpânitorii noroadelor, ascultați, îndemnați-vă, urmați“.*)

Așa au fost Românii dela leagănul lor și aciași au rămas până astăzi. Știau să-și apere deopotrivă țara și legea și aceste până la moarte păstrând credința în Dumnezeu. Acest drum sfânt l'au parcurs străbunii noștri, și pentru aceasta îi preamărea întreaga străinătate. Când Domnul Ștefan se lupta pentru țara sa și creștinătate, Papa din Roma nu se uita că Moldovenii nu erau catolici, și serba un Te-Deum, proclamând pe Ștefan valul creștinății.

La Români uneori armonia între patriotism și creștinism s'a ridicat la așa culmi, încât pot fi socotiți ca unul dintre popoarele cari s'au înălțat cel mai sus pe scara idealului. Acest patriotism era mai mult durerea Românilor, de a se vedea toți într'o singură țară, de a-și vedea cu ochii unitatea lor națională. Dar tot atât de adesea acest patriotism este dorul de cultură în sensul larg al adevăratei religii creștine, în care aceștia își văd suprema lor mântuire și prin urmare, puțința unității lor naționale.

Pentru ca noi să ne putem asigura existența și unitatea pe aceste plaiuri, avem nevoie de cultură, care trebuie să ne-o câștigăm. Dar cum? Croni-carul din veacul XVII Miron Costin și dă îndrumări în această privință:

„Începutul neamului moldovenesc și muntenesc, și a celui din țările ungrești, zice el, cu acest

*) Vartolomeiu Măzăreanu, *Cuvânt de îngropare* în N. Iorga, *Cuvântări de înmormântare și pomenire*, Vălenii de Munte 1909.

nume români până astăzi, de unde sunt veniți întru aceste părți de pământ, a scrie multă vreme la cumpănă au stătut cugetul nostru. Să încep osteneala aceasta după atâtea veacuri, dela descălecatul țării dințai, dela Traian împăratul Râmului, cu câteva sute de ani peste mie trecute, se sperie gândul. Dar a lăsa iarăși nescris, cu mare ocară înfundat neamul acesta este inimei durere. Biruit-au gândul să mă apuc de această osteneală, să scot lumea la vedere felul neamului, din ce izvor și seminție sunt locuitorii țării noastre a Moldovei, și așa și ai țării Muntenesti, precum s'au scris și mai sus, și Românii din țările ungrești; că tot un neam sunt și odată descălecați. Ci sosiră asupra noastră cumplite aceste vremi de acum, de nu stăm de scrisori, ci de grije și suspinuri. Și la acest fel de scrisoare, gând fără valuri trebuie; iară noi privim cumplite vremi și cumpănă mare pământului nostru și nouă. *Puternicul Dumnezeu*, cinstite și iubite cetitorule *să-ți dăruiască mai slobode veacuri*, întru care pe lângă alte trebi, să aibi vreme și cu cetitul cărților a face iscusită zăbavă; că nu este alta și mai frumcasă și mai de folos în toată viața omului zăbavă, decât cetitul cărților; căci cu cetitul cărților cunoaștem pe *Ziditorul nostru Dumnezeu*; din *scriptură* înțelegem a face fericită viața. Mântuitorul nostru Isus Hristos ne învață zicând: Ispitiți scripturile. Scriptura depărtate locuri de ochii noștri ne învață, cu acele trecute vremi să pricepem pe cele viitoare.*)

Ce frumoasă învățătură patriotică și totodată și creștinească cu dar duios de cultură ne prezintă Croni-carul în aceste cuvinte. Ne arată obârșia neamului nostru ca astfel să-l știm iubi și să luăm învățătură pentru viitor, iar mai departe ne îndrumă să fim creștini buni. Căci toată viața noastră sufletească manifestată pe orice țărâm al activității publice, a fost creștină și numai creștină. Religia creștină a fost aluatul care ne-a plămădit, consolidat și ne-a întărit sufletește. Ea este dealungul veacurilor, începând cu primele zile ale existenței noastre naționale, împletită cu istoria poporului nostru. Viața politică și culturală este viața religioasă. Biblia este cea mai de seamă bucată a substanței spirituale-morale a vieții noastre istorice. Întreaga gândire, voință și simțire s'a format pe baza ei. Limba, literatura și arta, obiceiul și dreptul nostru, cu un cuvânt, întreaga știință s'a format la lumina și sub influența razelor calde și binefăcătoare ale Biblicii.

Așa am fost noi Românii și așa suntem și astăzi. Românul e religios. Crede în puterea divină și în puterea rugăciunii către Dumnezeu cel atot drept și bun. Orice lucru are de îndeplinit, Românul nu-l începe fără de a zice „un Doamne ajută“. El este profund creștin, dar în înțelesul cel mai larg al cuvântului. El merge atât de departe în largirea sensului de creștin, încât adesea pentru el cuvântul de „om“ în general, devine sinonim cu vorba „creștin“. El zice deopotrivă „omule“ sau „creștine“. Pentru aceasta, el este

*) Miron Costin: *Cartea pentru descălecatul dințai*.

un credincios mai mult în fond, decât în formă. Pentru a ilustra cât mai bine această aserțiune voiu cita următorul caz redat de d. Rădulescu Motru.

„Acum câțiva ani, zice d. Motru, m'am dus în satul meu natal, din județul Mehedinți. Din prima zi a sosirii, constatai lipsa unui vechi cunoscut, muncitor, robust, vrednic și al cărui fiu îmi fusese camarad. Sta să-i moară copilul. Ducându-mă la casa nenorocitului țăran, auzii nește bocete cari mă anunțau că sârmanul Petru se sfârșise. Când ajunsei în ograda casei, văzui un spectacol pe care nu-l voiu uita niciodată. Cinci oameni se luptau ca să țină în loc pe un bătrân care, având cămașa ruptă și ochii holbați, voia să se arunce asupra cadavrului ce sta întins pe patul din tinda casei. Nefericitul tată nu voia să-și lase copilul. În tot timpul nopții îl ținuse încleștat în brațe pentru a-l apăra de moarte. Și acum se continua această luptă disperată. Judecata bătrânului dispăruse; nici o vorbă de mângâiere nu-l mai putea atinge. Durerea făcuse din el o fiară. Cu toate fibrele corpului încordate, el se svârcolea în mijlocul celor cinci oameni. Vocea lui își pierduse timbrul omenesc. Dar iată vine popa, și acesta îi aduse mângâierea pe care nu i-o putuse da nimeni. În cuvinte? Nu, ci el a invocat pe Cel atotputernic. Deschise cartea de rugăciuni și începu slujba divină. Și atunci disperata luptă încetă. Nefericitul tată deveni smerit ca un copil, și ingenuchiă lângă corpul mortului. Deprinderile bune se treziră și deteră tărie celui isbit de soartă. Din acea zi am înțeles misterul cultului ortodox. Din acea zi am alungat din mintea mea toate gândurile sceptice. Și de aci înainte am ascultat cu adânc respect slujba acelei biserici din care se revarsă o influență atât de binefăcătoare asupra neamului meu întreg“.*

Așa este țăranul român, așa poporul român. Are credință în Dumnezeu și nimic nu se întâmplă fără de știrea și voința lui Dumnezeu, iar acestora se supune cu umilință.

Nu pot trece cu vederea cuvintele lui Eliade Rădulescu din scrierea sa, „*Echilibrul între antiteză*“. El scrie următoarele: Omenirea în generalitate sa trebuie să se conducă după știință, dar ea nu trebuie să excludă credința. Cum vorbește Biblia, zice Eliade, așa poate vorbi și știința (pag. 279). Prin credință ajunge omul la știință.** Vai de poporul fără credință“***

Chestiunea care preocupă pe Eliade Rădulescu, este problema arzătoare a chipului cum să-și facă patria fericită, iar soluția acestei chestiuni o găsește într-o conciliere a științei cu credința creștină.

Armonia aceasta o găsim noi și în poezie. Așa la geniul Eminescu, poezia conține credința despre micimea acestei lumi pământești și despre măreția lumii ideale, și credința în destinul ho-

tărât de Dumnezeu, și dragostea de patrie, ca o introducere la dragostea de omenire în general; și ea le sintetizează pe toate acestea, într-o izbândă a ceea ce este divin pe această lume. Așa în poezia „Epigonii“, aduce elogiul și ridică ideea ismul vechilor poeți români, și în același timp, își exprimă durerea cauzată de oportunismul acelor contemporani, cari nu mai au nimic sfânt în ei: nici dragoste de patrie, nici credința în Dumnezeu. Bătrânii se lăsau conduși de cele eterne, iar contemporanii de cele trecătoare.

Vasile Alexandri laureatul de la Montpellier, a cântat că gînta latină are să reprezinte pe Dumnezeu, iar din literatura populară română rejașă idealismul pe cât de patriotic, pe atât de moral și religios creștin la cea dintâi esaminare. Așa, Domnul țărilor zice lui Șoiman Burcel:

Dă-ne nouă bună seamă
Cum de te-ai păcătuit
Să te apuci de plugărit,
Tocma'n zi de sârbătoare,
Tocma'n vreme de închinare?

Iată, Doamnelor și Domnilor, crezul neamului nostru, atât ca religioasă, cât și ca națiune. Această sinteză trăiește în sufletul neamului nostru și grație acestei sinteze, am creat România de azi. Atunci când goarna a sunat prin care Patria chema pe fiii săi la arme, pentru desrobirea națională, li s'a părut fraților noștri că aud rugăciunea lor cea de veacuri, ridicată acum într-o mare nădejde, într-o supremă credință. Atunci fiecare și-a lăsat ale sale și a alergat ca să împlinească în faptă ceea ce simțise în idee. Și s'au dus în luptă cu atâta drag, cu atâta credință, cu atâta entuziasm, cu atâta religiozitate, încât s'au simțit fericiți atunci când în urma rănilor primite, se sbăteau între viață și moarte pentru realizarea unirei. Au fost cazuri în cari muribunzii se stingeau strigând: „Trăiască România Mare!“ Și aceste cuvinte erau expresia unui ideal care atinge religiozitatea. Dar Românii s'au luptat așa, și au izbândit, pentru că ei au pornit din puterea adevărului ca fiind puterea adevărului.*

Puterea adevărului mai are însă și un alt tîlc. După cum prin puterea adevărului te poți rădica până la mari înălțimi, întocmai așa poți și cădea în cel mai mare abis. Căci vă întreb: Realizându-ne idealul, să ne culcăm pe laurii trecutului? Cangrena morală socială — cu toate manifestările ei materialiste — ce bîntuie neamurile lumii și în mare parte chiar și societatea noastră de azi, ce cu drept cuvînt trebuie să o recunoaștem — și nu e permis a o ascunde, căci ascunzînd boala nu am sanata-o, ci ea merge tot înainte, creîndu-și drumuri tot mai adânci și atacă tot mai profund fibrele vitale ale organismului nostru social. În această situație nu putem sta cu brațele încrucișate, căci distrugerea va merge tot mai departe, boala organismului social se va tot agrava și tot ce am câștigat, va dispărea la proxima adiere de vînt ca o clădire zidită pe nisip. Nu trebuie deci ca acum când ne vedem în izbîndă să uităm vir-

* C. Rădulescu-Motru, *Cultura română și politicianismul* în Biblioteca pentru toți, București, Nr. 585-586, pag. 154

** Istoria critică universală vol. II. p. 540.

*** Biblicele p. 2.

*) M. Ștefănescu, *Filosofia românească*.

tutea prin care ne-am ridicat. Ci dimpotrivă, ni se cere o tot mai hotărâtă jertfă, și o tot mai cinstită *muncă*, și o tot mai neclintită *credință*. Numai prin credință în eficacitatea unei munci serioase și desinteresate, potrivit cu puterile de muncă, fie ele în domeniul intelectual, sau în domeniul muncii manuale, iar deasupra ambelor să planeze credința în Dumnezeu, vom putea scăpa de dezastru organismul nostru național, câștigat din atâta trudă și jertfă.

Să creăm din nou armonia între viața națională și viața religioasă — căci trebuie să recunoaștem — ambele au slăbit mult. Generația de azi tratează aceste mari forțe ale neamului cu prea multă ușurătate și nu voim să cadă asupra noastră blestemul societății de mâne, căci n'am știut să păstrăm și să întărim cele mai scumpe comori ale neamului.

Suntem un popor cu suflet mare, cu plină energie, cu credință în puterea dreptății și cu răbdare pentru împlinirea ei. Am avut străbuni înțelepți și avem și urmași ascultători. Dau o probă: Ștefan cel Mare, în testamentul său, a lăsat un legământ prin care le recomandă Românilor o înaltă dragoste de patrie. Și aceștia l'au ascultat. Iar după cincisute de ani, iată ce spun urmașii acestor străbuni, cu ocaziunea trecerii lor către front, pe la biserica din Borzești, de pe Valea Trofusului, unde s'a născut Ștefan cel Mare, și unde acești fii au lăsat mii de bilețele: „Astăzi, anul 1917, trecând prin aceste locuri, am vizitat acest sfânt lăcaș, zidit pe vremuri de marele voevod Ștefan cel Mare zis cel Sfânt. Las ca a-mintire acest bilețel, rugând pe Bunul Dumnezeu să ne ajute, cum a ajutat pe viteazul Ștefan, să scoatem țara de sub jugul păgânilor cari ne-au călcat-o. Caporal Sacrețianu Dumitru, din comuna Bătăcița, jud. Mehedinți.*)

Veniți dară cu toții să ne adăpăm din acest izvor de viață dătător, din care s'au adăpat străbunii noștri. Bând din acest izvor vom ști păstra și întări aceea credință în forțele noastre proprii, împreunate cu munca serioasă, perpetuă și desinteresată și aceasta încununată de credința în Dumnezeu, atunci vom fi cu inima curată și împăcată că ne-am făcut datoria și atunci am parcurs *adevăratul drum*.

*) Răsăritul. A. I. 5. Chișinău.

Biserică nouă la Cluj

Duminică, 6 Noemvrie c. după terminarea sf. liturghii, în urma convocării făcute s'au adunat membrii adunării parohiale din Cluj, pentru o consfătuire în vederea clădirii unei biserici, care să satisfacă cerințele sufletesti ale credincioșilor noștri din cartierele mai îndepărtate de centru. Necesitatea și rostul lăcașurilor de închinare le-a tâlmăcit până la limpede înțelegere

păr. protop. N. Vasiu în predica dela liturghie, astfel că la deschiderea consfătuirii toți au fost lămuriți asupra chestiunii ce trebuia discutată. E doar cert că biserița de azi nici într'un chip nu poate să corespundă numărului mare de credincioși ort. de azi din Cluj, mai ales dacă ne gândim și la mulțimea elevilor dela diferitele școli, și cari prin faptul acesta sunt neglijați chiar sub raportul cel mai necesar în formarea lor sufletească.

Și la consfătuire am auzit cu toții, din cuvintele P. S. S. Episcopului nostru Nicolae, în forma cea mai sinceră și clară, toate străduințele sale — și noi știm că aceste întrec munca oricărui alt om cu răspundere de azi — pentru clădirea catedralei, care la însaș dorința expresă a defunctului Rege Ferdinand I, a fost concepută în forma măreață de azi. Prima grija a P. S. Sale, dela venirea la Cluj, a fost zidirea Catedralei, și în această direcție a muncit cu zori și neîntrerupt, dar lipsind sprijinul cuvenit din partea celor chemați, nu s'a putut încă termina. Dar și fiind terminată catedrală, zidirea încă a unei noi biserici se impune imperios, deaceia P. S. S. face apel la credincioși să-și dea obolul în acest scop. Totodată pune bazele acestui fond de clădire și anume dela Sine 10.000 lei, iar din partea V. Consiliu eparhial 100.000. *Deci încă o clasică dovadă despre grija părintească ce-o poartă eparhiei Sale și în general bisericii noastre strămoșești.*

După cuvântul P. S. Sale, s'a debătut chestiunea clădirii noiei biserici, ajungându-se la rezultatul ca comitetul parohial împreună cu o comisie consultativă aleasă dintre fruntașii credincioșilor, să stabilească suma și modalitatea de contribuție din partea parohienilor, ca în timpul cel mai scurt biserica să se ridice. Și nu ne îndoiim că fiecare dintre credincioșii parohiilor din Cluj dânduși seama de importanța chestiunii și mai ales urmând pilda P. S. S. Episcopului nostru Nicolae, vor oferi în așa măsură obolul lor, încât cel mult într'un an, Episcopul nostru să aibă mulțumirea sufletească să sfințească noua biserică.

Ș T I R I

Stire personală. Astăzi P. S. S. Episcopul nostru Nicolae se află la Săn-Nicoară pentru a sfinți biserica de curând terminată.

Te-Deum. Marți, 8 Noembrie c., fiind ziua onomastică a M. Sale Regelui Mihai, la biserica ort. din loc s'a oficiat un Te-Deum de câtră protop. D. Antal, revizor eparhial, asistat de diaconul V. Bogdan, răspunsurile dându-le corul teologilor sub conducerea d. prof. dr. V. Petrașcu. Au participat P. S. S. Episcopul nostru Nicolae, înconjurat de consilierii eparhiali și profesorii Academiei teologice, corpul ofițerilor în frunte cu generalul comandant D. Pap, generalii Grigorescu și Batâr, corpul diplomatic, prefectul județului dr. P. Dan, primarul municipiului dr. T. Mihali, prefectul poliției col. Stătescu ș. m. a. Cuvântarea ocazională a rostit-o rev. ep. D. Antal.

Săptămâna „Crucii-Roșii“. Societatea Națională de Cruce-Roșie filiala Cluj cu onoare face cunoscut că conform hotărîrii Centralei București, săptămâna Crucii-Roșii se va ține dela 13—21 Noembrie. Comitetul filialei Cluj a hotărît pentru zilele acestea următorul program: două conferințe interesante, reprezentație la cinematografe, un ceaiu dansant și o zi chetă pe stradă. Rugăm Publicul să ne dea pretiosul său concurs ca serbările aranjate cu multă îngrijire să reușească și să se ajungă și scopul de a spori fondurile Societății de Cruce-Roșie. Programul cu data exactă se va publica la timp.

† **Andrei Dițiu.** În ziua de 1 Nov. a. c. după lungi și grele suferințe s'a stins în vârstă de 26 ani, în com. Lelești, jud. Someș, studentul Andrei Dițiu a IV. la Acad. Teol. ort. din Cluj, împărțit fiind cu Sf. Taine. La primirea tristei știri, toți colegii săi din a. IV. au plecat să-și petreacă colegul spre locașul de veci în frunte cu dnii prof. dr. A. Buzdug și dr. V. Petrașcu. Serviciul divin a fost oficiat de dl. prof. dr. A. Buzdug și părintele S. Danciu din Ciceu-Corabia, iar răspunsurile au fost date de colegii săi constituiți în cor sub conducerea dlui prof. dr. V. Petrașcu. După serviciul divin dl. prof. dr. A. Buzdug a rostit o frumoasă cuvântare plină de mângâierea pe care o dă credința creștină sufletelor îndurerate. După aceasta pe brațele colegilor rămășițele pământești ale defunctului au fost ridicate și duse până la mormânt. O clipă a fost oprit în fața groapei pentru ca și colegii săi să-și spună prin gura stud. D. Nanu ultimul cuvânt de adio și de mângâiere îndureratei familii. Studentul A. Dițiu, în institut a fost model de purtare și sânguință. Din misiunea preo-

tească își făcuse un ideal. Dumnezeu însă l-a chemat la sine înainte de a-și depune obolul muncii în via Sa. Toți cari l-au cunoscut îi vor păstra pentru totdeauna plăcută și neștearsă amintire. Odihnească în pace!

Confirmare. P. C. arhimandrit Dr. Vasile Stan a fost confirmat vicar al arhiepiscopiei și mitropoliei ortodoxe române de Alba-Iulia și Sibiu.

Înmormântarea Principelui Wilhelm de Hohenzollern. D-nii I. V. Stârcea, marele maestru de ceremonii al Curții Regale și lt.-col. adj. Em. Scheletti, au fost însărcinați, să reprezinte Familia Regală și Inalta Regență la ceremonia înmormântării răposatului Principe Wilhelm de Hohenzollern, fratele Regelui Ferdinand I, la Sigmaringen, în ziua de 27 Octomvrie. D-lor au depus coroane din partea M. S. Reginei Maria, a A. S. R. Principelui-Regent Nicolae, a Familiei Regale și a Inaltei Regențe. Dl. Stârcea a exprimat condoleanțe familiei defunctului.

Șezătoare. Societatea femeilor ortodoxe din Cluj, continuă sistematic activitatea religioasă culturală-națională începută între meseriașii din oraș. Astfel Duminică în 6 Noembrie a aranjat a doua șezătoare din ciclul anunțat, la care a vorbit, cu competența-i cunoscută, dl. dr. Pavel Roșca, directorul școlii normale de băieți, și anume despre necesitatea imperioasă a formării unei clase mijlocii în centrele orășenești din Ardeal, înzistând totodată asupra nevoei de a cultiva limba și naționalitatea română, și niciodată să nu se uite credința strămoșească, lumina conducătoare în orice împrejurare. A urmat apoi un bogat program (declamări, coruri, orchestră) executat de elevii școlii normale, și care a mulțumit perfect pe toți cei prezenți.

PARTEA OFICIALĂ

Nr. 472—927.

1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia de cl. III, Pietroasa (Ceagz) din protopopiatul Turda, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia înserare în „Renașterea“ pe lângă următoarele venite:

1. Salariul legal dela Stat.
  2. Locuință în natură și supraedificate recerute.
  3. 2 jug. și 400 stg. arător, 400 stg. fânaț precum și folosirea celor 2 cimitire ca și pomet.
  4. Câte o zi de „clacă și câte 20 litre (o ferdelă) de grâu de fiecare familie.
  5. Stola obișnuită.
- Cererile se vor înainta oficiului proto-

presbiteral subsemnat cu documentele cuvenite, iar concurenții cu avizul protopopului se pot prezenta în parohie pentru a predica și a face cunoștință cu poporul.

Oficiul protopopesc în conțelegere cu oficiul parohial.

Turda, la 15 Oct. 1927.

Protopop: *J. Mureșianu.*

Nr. 710—1927.

1—3

CONCURS

Se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în „Renașterea“ la postul de paroh al parohiei de cl. III-a Văleni din protopiatul Huedinului.

Venitele împreunate cu acest post sunt:

1. Locuință în natură cu supraedificatele necesare.

2. 12 jugăre pământ, restul până la 32 jugăre sub complectare prin ref. agrară.

3. Una vică (30 litre) grâu, săcară ori porumb sfărmat în natură sau prețul dela fiecare familie (circa 70 familii).

4. Venitele stolare îndatinat.

5. Lemne de foc.

6. Întregirea dela stat conform coalei B.

Cererile de concurs instruite conform normelor în vigoare se vor înainta în termenul indicat subsemnatului oficiu.

Reflectanții pe lângă observarea prescrișelor cuprinse în Regulamentul pentru parohii sunt avizați a se prezenta în parohie spre a predica, a cânta eventual a celebra și spre a face cunoștință cu poporul.

Huedin, la 24 Octomvrie 1927.

Oficiul presbiteral ortodox român al tractului Huedin în conțelegere cu consiliul parohial.

Aurel Muntean,
protopop.

Nr. 1008—927.

1—3

CONCURS

Pentru ocuparea postului de paroh în parohia Săcalul-de-pădure, din protopiatul Reghin, se publică concurs cu termen de 30 zile, dela întâia publicare în „Renașterea“.

Parohia are 217 familii cu 721 suflete. Posta și gara la 8 km. depărtare. Venitele sunt următoarele:

1. Salar dela stat.

2. Locuință în natură, cu grădină și supraedificate, toate în stare bună.

3. Sesiune parohială de 32 jug, arător și fânaș.

4. Dela fiecare familie o zi de lucru.

5. Drept de pășunat pentru două vite cu coarne și 1—2 cai.

6. Stole ridicate după vremurile de astăzi.

Concurenții își vor întocmi cererile în conformitate cu disp. art. 4 și 11 din Regulamentul în vigoare și le vor înainta oficiului nostru protopopesc.

Reghin, 5 Octomvrie 1927.

Protopop: *D. Antal.*

Nr. 292—1927.

3—3

CONCURS

Pentru întregirea parohiei vacante *Susenii-Bârgăului* din tractul Bistriței, se publică din nou concurs, cu termen de 30 zile, dela prima apariție în revista „Renașterea“.

Parohia are după ultima numărătoare 945 suflete și următoarele emolumente:

1. Salar dela Stat.

2. Sesiune parohială 20 iugăre pășune, cu prospecte de-a fi întregită, eventual de a fi schimbată cu alt pământ mai bun și cultivabil.

3. Dela fiecare membru luat în lista votanților, câte una măsură de 20 litri cucuruz, respective 70 lei, și una zi de lucru, respective 50 lei.

4. Stolele obișnuite, majorate conform împrejurărilor și vremilor de astăzi.

5. De locuință corăspunzătoare, lipsind deocamdată casa parohială, se va îngriji Consiliul parohial, până se va clădi casă parohială ori se va regula chestiunea edificiului școlii confesionale, care în prezent e folosit de Stat fără chirie.

Reflectanții la acest post, își vor înainta cererile în conformitate cu dispozițiile noului Regulament pentru parohiile vacante, art. 4 și 11, către oficiul protopopesc ort. român în Bistrița.

Bistrița, la 3 Octomvrie 1927.

Oficiul protopopesc ort. rom. în înțelegere cu Consiliul parohial.

Protopop: *Grigore Pletosu.*